

Statliga anslag till forskning och utveckling 2008

UF0306

Innehåll

SCBDOK 3.0	
0 Administrativa uppgifter 0.1 Ämnesområde 0.2 Statistikområde 0.3 SOS-klassificering 0.4 Statistikansvarig 0.5 Statistikproducent 0.6 Uppgiftsskyldighet 0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter 0.8 Gallringsföreskrifter 0.9 EU-reglering 0.10 Syfte och historik 0.11 Statistik användning 0.12 Uppläggning och genomförande 0.13 Internationell rapportering 0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	1 Innehållsöversikt 1.1 Observationsstorheter 1.2 Statistiska målstorheter 1.3 Utflöden: statistik och mikrodata 1.4 Dokumentation och metadata
2 Uppgiftsinsamling 2.1 Ram och ramförfarande 2.2 Urvalsförfarande 2.3 Mätinstrument 2.4 Insamlingsförfarande 2.5 Databeredning	3 Slutliga Observationsregister 3.1 Produktionsversioner 3.2 Arkiveringsversioner 3.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången
4 Statistisk bearbetning och redovisning 4.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler 4.2 Redovisningsförfaranden	5 Databehandlingssystem (*) 5.1 Systemöversikt och systemflöde 5.2 Bearbetningar 5.3 Databasmodell 5.4 Databastabeller och övriga datamängder 5.5 Databastillbehör 5.6 Rapporter 5.7 Säkerhetsrutiner
6 Loggbok (*)	

(*) Avsnitt 5 och 6 är avsedda för internt bruk och saknar innehåll i denna version av SCBDOK.

0 Administrativa uppgifter

0.1 Ämnesområde

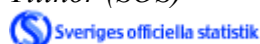
Ämnesområde: Forskning och utveckling

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Forskning och utveckling

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

0.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24300
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100
<i>Kontaktperson:</i>	Helena Karlsson
<i>Telefon:</i>	08 506 943 12
<i>Telefax:</i>	08 506 948 12
<i>E-post:</i>	Fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24300
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100
	Helena Karlsson
<i>Telefon:</i>	08 506 943 12
<i>Telefax:</i>	08 506 948 12
<i>E-post:</i>	Fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204).

0.8 Gallringsföreskrifter

Inga gallringsföreskrifter föreligger.

0.9 EU-reglering

Commission regulation No 753/2004

0.10 Syfte och historik

Syftet med Statliga anslag till forskning och utveckling är att med utgångspunkt i regeringens budgetproposition ge en prognos avseende statliga medel för forskning och utveckling. Undersökningen följer huvudsakligen de riktlinjer för s.k. statsbudgetanalyser som utarbetats av OECD och publicerats i den s.k. Frascatimanualen, Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development, Frascati Manual, OECD 2002.

Statistiken är underställd en EU-reglering. Enligt den ska FoU-medel i fastslagen budget redovisas i början på året och en uppföljning av eventuella förändringar som skett under året redovisas året efter. I det statistiska meddelandet för 2008 redovisas dock endast den fastslagna budgeten för 2008.

0.11 Statistikanvändning

Användare är framförallt departement och forskningsråd men också olika intresseorganisationer.

0.12 Uppläggning och genomförande

Prognosen över statens FoU-satsning bygger huvudsakligen på data från undersökningarna av FoU-verksamhet inom statliga myndigheter och universitet och högskolor kompletterat med textanalys av budgetpropositionen. Till den del av prognosen som berör de offentliga forskningsstiftelserna erhålls prognosuppgifter genom enkätförfarande.

0.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras årligen till Eurostat och OECD.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

1 Översikt

Syftet med Statliga anslag till forskning och utveckling är att identifiera hur mycket medel för FoU som förekommer i statsbudgeten. Till skillnad från de reguljära undersökningar av FoU-verksamhet inom olika samhällssektorer som utförs av SCB vartannat år, ger statsbudgetanalysen (SBA) en aktuell bild av statens satsning på FoU-verksamhet under det kommande budgetåret.

Undersökningen följer huvudsakligen de riktlinjer för s.k. statsbudgetanalyser som utarbetats av OECD och publicerats i den s.k. Frascatimanualen, *Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development, Frascati Manual, OECD 2002*. Statistiken är dessutom underställd en EU-reglering.

I statsbudgetanalysen redovisas också en prognos över de offentliga forskningsstiftelsernas FoU-utbetalningar. Dessa medel redovisas separat och ingår inte i redovisningen av totala FoU-medel i statsbudgeten.

1.1 Observationsstorheter

De undersökta objekten är anslagen i propositionen 2007/08:1. Observationsstorheterna är anslagen i statsbudgeten. För varje anslag i budgeten anges hur mycket medel som ska disponeras och till vad. När det gäller de medel från offentliga forskningsstiftelser är det stiftelserna som är observationsstorheten.

1.2 Statistiska målstorheter

Redovisningen baseras dels på anslagens fördelning på utgiftsområden och politikområden enligt budgetpropositionen, dels på FoU-medlens fördelning på ändamål och mottagande enheter enligt Frascatimanualen.

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Budgetpropositionen	Utgiftsområde, politikområde, departement, syfte/ändamål, mottagande enhet	Statliga FoU-medel	mnkr

Utgiftsområden

Anslagen är grupperade inom 27 olika utgiftsområden. Varje utgiftsområde omfattar anslag inom en del av samhällsekonomin, till exempel *hälso- och sjukvård* och *studiestöd*.

Politikområden

Varje anslag är också hänfört till ett av 48 stycken politikområden. Ett av politikområdena är *forskningspolitik*. Fördelningen av anslag på detta politikområde kan underlätta arbetet med att finna FoU-relevanta anslag. Det är dock viktigt att påpeka att FoU-medel även förekommer inom andra politikområden.

Ändamål De statliga FoU-anslagen fördelas på 16 olika syften/ändamål som bygger på den i Frascatimanualen rekommenderade indelningen¹, men är anpassad för användning i de nordiska länderna. Aggregering till OECD:s indelning är möjlig.

- *Främjande av jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske* - FoU vars syfte är att främja den allmänna utvecklingen inom dessa näringsgrenar inkl. FoU rörande mekanisering, användning av kemikalier etc.
- *Främjande av industriell verksamhet m.m.* - FoU vars syfte är att främja den industriella utvecklingen inom gruv- och tillverkningsindustri. Vidare ingår FoU vars syfte är att främja den allmänna utvecklingen av näringar/tjänster som inte återfinns under egen rubrik.
- *Förbättring av energi- och vattenförsörjning* - FoU vars syfte är att förbättra produktion och distribution av värme, elektricitet samt vatten. FoU avseende framtida energibehov, energibesparing samt energikällor (inkl kärnenergi).
- *Förbättring av transport och telekommunikationer* - FoU vars syfte är att få fram bättre och säkrare transporter till lands, till sjöss och i luften. FoU avseende trafiksäkerhet och trafikmiljö ingår.
- *Förbättring av boendemiljö och samhällsplanering* - FoU vars syfte är att få fram bättre bostäder och bättre boendemiljö samt en bättre total planering av tätorter, regioner, landsbygd m.m.
- *Förbättring av fysisk miljö och naturvård* - FoU som syftar till en oförstörd fysisk miljö.
- *Förbättring av hälso- och sjukvård* - FoU som syftar till att förbättra eller värna om det allmänna hälsotillståndet. FoU som syftar till att förbättra diagnostik och behandling av somatiska och psykiska sjukdomar.
- *Förbättring av Socialtjänst, social miljö, trygghet* - FoU som syftar till att förbättra social miljö och sociala relationer t ex Socialtjänst, åldringsvård, barn- och ungdomsvård, handikappvård m.m.
- *Förbättring av kulturutbud, massmedia, fritid* - FoU som syftar till en förbättring av kulturutbudet, av massmedia och deras roll i samhället, av möjligheterna till fritidsaktiviteter.
- *Förbättring av undervisning* - FoU som syftar till en förbättrad undervisning på alla nivåer och oavsett undervisningsform dvs. i stort vad som avses med pedagogisk FoU.
- *Förbättring av arbetsmiljö och personalskydd* - FoU som syftar till en allmän förbättring av miljön på arbetsplatsen, arbetsbetingelserna och personalskyddet.
- *Förbättring av offentlig förvaltning, ekonomisk planering och övrig samhällsservice* - FoU som syftar till förbättring av samhällsservice, ekonomisk politik och planering, kontroll-, besiktnings- och provningsåtgärder. FoU som syftar till förbättring av allmän ordning och säkerhet.
- *Främjande av utforskning och utnyttjande av jorden och atmosfären* - FoU som syftar till en ökad kunskap om jordens skal och inre regioner, vatten- och havsområden samt om atmosfären.

¹ Frascatimanualen, sidan 144.

- *Främjande av allmän vetenskaplig utveckling* - FoU-verksamhet som syftar till att höja kunskapsnivån inom ett bestämt ämnesområde och som inte omedelbart har betydelse för eller kan hänföras till något annat ändamål. Till detta ändamål hänförs, bl.a. för att erhålla internationell jämförbarhet, all FoU-verksamhet vid universitet och högskolor som finansieras med allmänna anslag från utbildningsdepartementet, även om många FoU-program är relevanta för andra ändamål t ex för hälso- och sjukvård.
- *Främjande av rymdverksamhet* - FoU-verksamhet som syftar till en ökad kunskap om rymden, utveckling av rymdteknik m.m.
- *Förbättring av försvar* - FoU-verksamhet som syftar till förbättring av den grundläggande försvarsförmågan att möta olika typer av militära hot. Kärn- och rymdforskning för försvarsändamål ingår. FoU-verksamhet för civila ändamål som finansieras av försvarsmyndigheter ska klassificeras under respektive syfte/ändamål

Mottagande enheter

- Universitets- och högskolesektorn
- Vetenskapsrådet
- Forskningsrådet för arbetsmiljö och socialvetenskap, FAS
- Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhälle, Formas
- Verket för innovationssystem, Vinnova
- Försvarsmyndigheter
- Övriga civila myndigheter
- Företag
- Internationella organisationer

Vetenskapsrådet, de båda forskningsråden och Vinnova bildar tillsammans en grupp av forskningsfinansierande myndigheter som i några sammanhang redovisas tillsammans. I 2008 års SBA fördelades inga medel på företag eller internationella organisationer. Samtliga medel gick att fördela på någon mottagande sektor.

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Statistik om de statliga FoU-medlen publiceras i de statistiska databaserna på SCB:s webbplats under utbildning och forskningsstatistik samt i det statistiska meddelandet UF16.

Uppgifterna redovisas även internationellt i OECD:s databaser och i skriften Main Science and Technology Indicators från Eurostat

1.4 Dokumentation och metadata

Analysen är dokumenterad i Beskrivningen av statistiken med kvalitetsdeklaration.

2 Uppgiftsinsamling

Analysen genomförs under perioden januari-mars innevarande budgetår.

Varje anslag i budgeten går igenom och en bedömning görs om anslaget omfattar några FoU-medel. Som utgångspunkt till bedömningen används regeringens budgetproposition samt de svar som myndigheter och universitet och högskolor lämnat i vartannat års undersökningarna av FoU-verksamhet.. Budgetpropositionens innehåll har med tiden blivit alltmer summariskt och ansvaret för beslut om hur de totala anslagen ska fördelas på olika verksamheter läggs i allt större utsträckning på de olika mottagarna av anslagen. Det har medfört att för att kunna göra en bedömning hur mycket FoU-medlen anslagen innehåller måste data från undersökningarna av FoU-verksamhet användas.

Data från myndighetsundersökningen

I myndighetsundersökningen får enheterna ange från vilka anslag de har använt medel till FoU-verksamhet och hur mycket. Med utgångspunkt från detta beräknas en kvot (FoU-medel/totalt anslag) som appliceras på det aktuella anslagsbeloppet.

Myndigheter som bedöms erhålla mycket FoU-medel eller vars FoU-medel har stor betydelse för fördelningen på syfte/ändamål tillfrågas av SCB om bedömningen är rimlig.

Data från universitets- och högskoleundersökningen

För anslagen för *Forskning och forskarutbildning* vid universitet och högskolor används data från senast föregående undersökning av FoU inom universitet och högskolor för att avgöra hur mycket av anslagen som avser utbildningsdelen i forskarutbildningen. Den resterande andelen av anslaget anses gå till FoU-verksamhet.

Data från de offentliga forskningsstiftelserna

I januari innevarande år kontaktas de offentliga forskningsstiftelserna. Dels tillfrågas de om hur mycket medel de planerar att betala ut under året och dels hur mycket medel de betalade ut året innan. Tidsserien hålls på detta sätt uppdaterad. Uppgifter om hur mycket medel som fördelas innevarande år är alltid en prognos som kan komma att förändras.

2.1 Ram och ramförfarande

Ramen består av budgetpropositionen och dess olika anslag.

2.2 Urvalsförfarande

Något urval görs inte, undersökningen är en totalundersökning. Ramtäckningen är 100 procent

2.3 Mätinstrument

Till analysen används olika källor.

FoU-data

Undersökningarna om FoU inom myndigheter, universitet och högskolor används som underlag till bedömningen. Myndighets- och UoH-undersökningarna genomförs med udda år som referensår, och

publiceras under påföljande jämnt år. Resultaten för till exempel år 2003 kan alltså användas först i statsbudgetanalysen avseende år 2005. I statsbudgetanalysen för år 2006 används samma FoU-data att användas, då tre år gammalt. I SBA avseende 2007 används nya FoU-data avseende 2005. Förändringar av anslag som skett under denna tidsperiod men som inte upptäcks vid textanalysen kan påverka analysresultatet. Dock görs en kontroll av antagandena med de myndigheter som har störst FoU-verksamhet.

Textkällor

Till denna grupp av källor hör budgetpropositionen samt, i den mån de används, också forskningspropositionen, regleringsbrev och årsredovisningar.

I princip skall all information som statsbudgetanalysen kräver kunna hämtas från budgetpropositionen.

Enkäten till forskningsstiftelserna

Forskningsstiftelserna tillfrågas i början av året hur mycket medel de planerar att fördela ut under året. Medlen fördelas på syfte/ändamål. Uppgifterna är endast en prognos och kan revideras till nästkommande SM.

Det är ofta mycket svårt att utifrån de olika anslagsbeskrivningarna bedöma om anslagen omfattar FoU-medel och i sådana fall hur stora dessa medel är. Från att ha varit en produkt som har varit väldigt beroende av vem som framställt den görs försök att göra bedömningarna mer standardiserade. Den största delen av FoU-medlen beräknas genom att data från UoH-undersökningen eller myndighetsundersökningen används. I 2008 års statsbudgetanalys har 103 av totalt 481 anslag bedömts ha ett FoU-innehåll.

I tabellen nedan framgår hur mycket FoU-medel som identifieras med hjälp av respektive typ av källmaterial.

Totala anslag och FoU-medel i budgetpropositionen 2007 efter källa

Källa	FoU-medel	Andel (%)
Summa	25 594	100
UoH-undersökningen	11 478	45
Myndighetsundersökningen varav	13 274	52
<i>Forskningsfinansierande myndigheter</i>	6 148	24
<i>Försvarsmyndigheter</i>	3 092	12
<i>Övriga civila myndigheter</i>	4 025	16
Annan källa	736	3

I *Annan källa* ingår bland annat ett antal rena forskningsanslag där uppgifter från myndighetsundersökningen saknas, t.ex. anslagen *Rymdforskning* respektive *Särskilda utgifter för forskningsändamål* inom utgiftsområde 16.

2.4 Insamlingsförfarande

Någon direkt insamling av uppgifter sker inte. Efter en första bedömning är gjord kontaktas de myndigheter som står för den största delen av FoU-medlen. Universitet och högskolor kontaktas inte utan för dessa anslag görs endast en beräkning.

Det primärmaterial som använts är proposition 2007/08:1, insamlat material från undersökningarna av myndigheter, universitet och högskolors FoU-verksamhet samt enkätsvar från de offentliga forskningsstiftelserna.

2.5 Databeredning

Analysen kontrolleras och tabeller görs fram med standardiserade programvaror.

3 Slutliga observationsregister

Statliga anslag till forskning och utveckling 2008 bygger på information i regeringens budgetproposition 2007/08:1, samt på vissa data från SCB:s undersökningar av FoU-verksamhet i Sverige. Något egentligt slutligt observationsregister föreligger därför inte."

3.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Våra användare har svårt att skilja på fasta och löpande priser. I publikationen är de allra flesta jämförelser mellan två eller fler tidpunkter presenterade med värden i både löpande och fasta priser. Den analys som redovisas är dock alltid baserad på jämförelser gjorda i fasta priser, med 2008 års prisnivå. Deflators är hämtad från SCB:s nationalräkenskaper.

4 Statistisk bearbetning och redovisning

4.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Vartannat år genomför SCB en undersökning om FoU i statliga myndigheter med udda år som referensår. Den senast genomförda undersökningen avsåg år 2005. De deltagande myndigheterna ombeds att ange i vilken utsträckning deras FoU-verksamhet är finansierad med hjälp av statsanslag. Denna information används sedan som underlag i statsbudgetanalysen. SCB antar att om medel från ett visst anslag finansierat FoU-verksamhet så kommer en lika stor del av anslaget finansiera FoU-verksamhet i årets analys. Följande räkneexempel visar hur detta går till:

- I undersökningen anger tre myndigheter att de finansierat FoU-verksamhet med hjälp av statsanslag till en summa av respektive 100, 200 och 300 mkr. Dessa pengar kommer från anslaget A1 i budgetpropositionen för 2005.
- I budgetpropositionen för 2005 anges den totala summan för anslaget A1 till 1000 mkr. Följande beräkning görs:
- $(100 + 200 + 300)/1000 = 60 \%$
- Den beräknade andelen (60 %) appliceras på anslaget A1 i budgetpropositionen för år 2005, som är på totalt 1 200 mkr, vilket resulterar i beräknade FoU-medel för anslaget A1 år 2005 motsvarande 60 % av 1 200 mkr eller 720 mkr.
-

Resultatet, 720 miljoner kronor för anslag A1, kan sedan användas tillsammans med textanalysen av budgetpropositionens innehåll avseende anslaget, så att en så korrekt bedömning som möjligt av FoU-medlens storlek år 2007 kan göras.

Det ovan beskrivna systemet bygger på att anslag olika år går att koppla till varandra, dvs. att anslag A1 år 2005 motsvarar anslag A1 år 2007. För de anslag som inte går att koppla bakåt i tiden används enbart textanalys.

Inom utgiftsområde 16, *utbildning och universitetsforskning*, återfinns en rad anslag för de olika universiteterna och högskolorna avsedda för *forskning och forskarutbildning*. Enligt OECD:s definition skall dock inte all forskarutbildning räknas som FoU. Beräkningen av denna andel bygger på data hämtade ur undersökningen om FoU inom universitets- och högskolesektorn, som i likhet med myndighetsundersökningen görs med udda år som referensår.

FoU-kvoten för de olika universiteterna och högskolorna ligger mellan 90 och 95 procent. För en utförlig förklaring över hur kvoterna beräknas hänvisas till Statistiskt meddelande UF13SM0701, Forskning och utveckling inom universitet och högskolor 2005.

4.2 Redovisningsförfaranden

Statistiken presenteras på SCB:s webbplats samt i UF 17 SM0701. Statistiken presenteras i form av text, tabeller och diagram. SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

5 Databehandlingssystem

6 Loggbok